

Sygn. akt III KK 148/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **K.S.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 10 maja 2018 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt XI Ka .../16,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 11 stycznia 2016 r., sygn. akt II K .../15,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 stycznia 2016 r., sygn. akt II K .../15, K. Ś. uznany został za winnego tego, że „w dniu 18 kwietnia 2015 r. w Ł. na ul. [...]jechał, jako kierujący pojazdem mechanicznym – samochodem m-ki VW

Passat w ruchu lądowym, znajdując się w stanie nietrzeźwości – 1,17 mg/l; 1,18 mg/l alkoholu w organizmie, będąc uprzednio prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości” – tj. popełnienia, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. i za to skazany na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto, orzeczono wobec oskarżonego środki karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 4 lat.

Wyrok powyższy, w części dotyczącej kary, zaskarżył sam oskarżony wnosząc o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt XI Ka ..../16, Sąd Okręgowy w L. wyrok sądu *meriti* utrzymał w mocy.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego, na korzyść skazanego, wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając w niej „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd II instancji wszechstronnej kontroli odwoławczej, wskutek czego doszło do utrzymania w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu I instancji, który zapadł z obrazą przepisu art. 4 § 1 k.k. poprzez nieuwzględnienie z urzędu, po myśli znowelizowanego przepisu art. 107 § 4a k.k., faktu zatarcia wcześniejszego prawomocnego skazania K.S. za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia błędnej kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu”. Przy tak sformułowanym zarzucie autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie na korzyść skazanego kasacja, pomimo nie do końca właściwie zredagowanego zarzutu (o czym w dalszej części uzasadnienia), jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie podniesiono w niej rażące naruszenie przez Sąd odwoławczy przepisów art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. Zgodnie z treścią pierwszego z nich, w brzmieniu obowiązującym od dnia 15 kwietnia 2016 r. (ustawa z dnia 11

marca 2016 r. – Dz. U. poz. 437 ze zm.), sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu, również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3 k.p.k., a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435 k.p.k., art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Z kolei przepis art. 440 k.p.k. nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek szerszego rozpoznania sprawy – niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów – jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe.

Konieczność postąpienia po myśli art. 440 k.p.k. wystąpiła w toku przedmiotowego postępowania. Wprawdzie K. Ś. w sporządzonej osobiście apelacji zaskarżył wyrok sądu *a quo* wyłącznie w części związanej z rozstrzygnięciem o karze, rzecz w tym, że poddane kontroli apelacyjnej orzeczenie dotknięte było takimi wadami prawnymi, które czyniły je rażąco niesprawiedliwym.

Oba orzekające w tej sprawie sądy przeoczyły, że warunkiem *sine qua non* uznania oskarżonego za winnego popełnienia występku z art. 178a § 4 k.k. jest m.in. wcześniejsze prawomocne skazanie sprawcy za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości.

Zarówno Sąd Rejonowy w Ł., jak i następnie Sąd Okręgowy w L., ustalając, że w dniu 18 kwietnia 2015 r. K. Ś. prowadząc samochód w stanie nietrzeźwości był osobą skazaną wcześniej za czyn z art. 178a § 1 k.k. opierały się wyłącznie na karcie karnej oskarżonego oraz odpisie wyroku Sądu Rejonowego z dnia 24 sierpnia 2010 r., sygn. akt II K ../10, prawomocnego z dniem 14 września 2010 r., mocą którego wyżej wymieniony uznany został za winnego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. za co skazano go na grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda oraz orzeczono środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku. Nie dysponując aktami tej ostatniej sprawy sądy nie uwzględniły w związku z tym tego rodzaju zaszczości jak wykonanie środka karnego z dniem 14 września 2011 r. (k. 41 akt II K ../10) oraz uiszczenie wymierzonej grzywny w dniu 31 października 2012 r. (k. 50 akt wykonawczych).

Oczywiste w tym stanie rzeczy było, że w dniu 18 kwietnia 2015 r., gdy doszło do czynu objętego następnie wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł., K. Ś. nie mógł być traktowany jako osoba wcześniej skazana za prowadzenie pojazdu

mechanicznego w stanie nietrzeźwości, bowiem w tym czasie skazanie za występki z art. 178a § 1 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego w B. – formalnie figurujące w karcie karnej – uległo już zatarciu. Powyższe związane było z dodaniem do art. 107 k.k. nowego § 4a, zgodnie z którym w razie skazania na grzywnę zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo przedawnienia jej wykonania. Zmiana powyższa wprowadzona art. 1 pkt 63 lit. b ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396) weszła w życie w dniu 21 marca 2015 r. (art. 29 pkt 1 tej ustawy – dalej w tekście ustawa nowelizacyjna).

Nie można zgodzić się w tym kontekście z Rzecznikiem Praw Obywatelskich tylko w jednym względzie, gdy w samym zarzucie, jak i w pisemnym uzasadnieniu kasacji wskazuje na konieczność uwzględnienia w takiej sytuacji przez orzekające sądy reguły intertemporalnej określonej w art. 4 § 1 k.k. nakazującej stosowanie ustawy względniejszej. Pomijając już nawet kwestię, że zarówno w dacie czynu jak i w dacie orzekania art. 107 § 4a k.k. już obowiązywał, skarżący przeoczył, że kwestię powyższą w ustawie nowelizacyjnej regulował autonomicznie jej art. 21, który w zakresie przez siebie unormowanym wyłączał stosowanie art. 4 § 1 k.k. (zob. J. Majewski: Komentarz do art. 21 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r., LEX 2015, teza 3). Zgodnie z tym przepisem do skazań prawomocnymi wyrokami wydanymi przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, w przedmiocie zatarcia skazania stosuje się przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną, chyba że okres zatarcia skazania upłynął przed dniem jej wejścia. Jeżeli jednak według przepisów Kodeksu karnego, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną, okres zatarcia skazania upłynąłby przed dniem jej wejścia w życie, zatarcie skazania następuje z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r., tj. z dniem 21 marca 2015 r. I właśnie ten ostatni wypadek ma zastosowanie w przedmiotowej sprawie, ponieważ zgodnie z nowym art. 107 § 4a k.k., zatarcie skazania w sprawie II K .../10 Sądu Rejonowego w B., wobec wykonania w dniu 14 września 2011 r. środka karnego, a następnie w dniu 31 października 2012 r. grzywny, nastąpiłoby w dniu 31 października 2013 r. Tym

samym zatarcie powyższego skazania miało miejsce w dniu 21 marca 2015 r., tj. w dniu wejścia w życie art. 107 § 4a k.k. o treści nadanej ustawą nowelizacyjną.

Nie zmienia to wszelako tego zasadnego wyводу autora kasacji, że w efekcie niewłaściwie przeprowadzonej kontroli odwoławczej Sąd Okręgowy w L. zaakceptował rażąco niesprawiedliwy wyrok Sądu Rejonowego w Ł., który wydany został z naruszeniem nie art. 4 § 1 k.k., lecz art. 107 § 4a k.k. w zw. z art. 21 ustawy nowelizacyjnej.

Powyższe uchybienie było rażące oraz miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. Bezspornym przecież jest, że prawidłowe procedowanie, którego rezultatem powinno być stwierdzenie zatarcia z dniem 21 marca 2015 r. skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w sprawie II K .../10, powinno skutkować ustaleniem, że w dniu 18 kwietnia 2015 r. prowadząc samochód m-ki VW Passat w stanie nietrzeźwości, K. Ś. nie był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. To z kolei musiałoby implikować odmienną kwalifikacją prawną zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, a w konsekwencji także innymi granicami sankcji, co przecież nie może pozostawać bez wpływu na wymiar kary.

Trafność wskazanego w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich zarzutu rażącego naruszenia prawa procesowego, a w konsekwencji również błędnych ustaleń prowadzących do niewłaściwej subsumpcji zachowania oskarżonego pod przepis art. 178a § 4 k.k., skutkowało uchyleniem w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Procedując powtórnie sąd *ad quem* rozpozna apelację K.S. uwzględniając zawarte w niniejszym uzasadnieniu zapatrywania prawne Sądu Najwyższego.

